

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/83463,Uroczystosc-upamietniajaca-por-Stanislawa-Kopika-ps-Zemsta-Zwardon-29-listopada-.html>
2022-12-02, 21:30

Uroczystość upamiętniająca por. Stanisława Kopikę ps. „Zemsta” - Zwardoń, 29 listopada 2019

Tablicę sfinansowano ze środków Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach.

29 listopada 2019 r. w Zwardoniu w kościele pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny oraz w schronisku „Chata pod Skalanką” odbyła się uroczystość

upamiętniającą porucznika Stanisława Kopika ps. „Zemsta”. *Tablica, umieszczona na schronisku górskim „Chata pod Skalanką”, upamiętnia także żołnierzy NSZ z oddziału por. „Zemsty”, którzy walczyli o wolność ojczyzny i godność człowieka* – powiedział szef pionu upamiętnień katowickiego oddziału IPN Jan Kwaśniewicz.

Fundatorem tablicy było Oddziałowe Biuro Upamiętnienia Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach

* * *

Stanisław Kopik „Zemsta”, s. Stanisława i Aleksandry, ur. 21 lipca 1914 r. w Słomczynie koło Jeziornej (województwo Mazowieckie). Ukończył cztery klasy szkoły powszechnej w Garwolinie, a następnie pracował jako kuśnierz. Był członkiem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, Ochotniczej Straży Pożarnej i Przynależności Wojskowej. 2 listopada 1936 r. rozpoczął służbę w 1. Pułku Strzelców Konnych (PSK) w Garwolinie. Początkowo był strzelcem konnym, następnie, z dniem 19 marca 1938 r., awansował na stopień kaprała, a od 1 października 1938 r. na stopień podoficera nadterminowego w 1. szwadronie / 1. PSK. W tymże roku ukończył kurs dla podoficerów zawodowych kawalerii w dywizyjnej szkole przy 11. pułku ułanów w Ciechanowie. W stopniu plutonowego Kopik był zastępcą dowódcy plutonu 1. PSK. W czasie Wojny Obronnej 1939 r. walczył w szeregach Warszawskiej Brygady Pancerno-Motorowej płk Stefana Roweckiego. W bitwie pod Tomaszowem Mazowieckim został ranny w lewe ramię i dostał się do niemieckiej niewoli. Uciekł ze szpitala i powrócił do Garwolina gdzie związał się z konspiracją antyniemiecką. Wstąpił do ZWZ, a następnie do AK Obwodu Garwolińskiego noszącego kryptonim „Gołąb”. W 1941 r. został postrzelony przez Niemców na polach pod Garwolinem i zagrożony aresztowaniem zaczął się ukrywać. W lipcu 1944 r. wstąpił do Odrodzonego Wojska Polskiego i służył w 1. Samodzielnym Batalionie Chemicznym. Brał udział w walkach 1. Armii Wojska Polskiego na szlaku: Warszawa – Praga – Saska Kępa – Jabłonna – Nowy Dwór Mazowiecki, forsowanie Odry aż po Łabę. Rozkazem Naczelnego Dowódcy WP Nr 430 z 11 czerwca 1945 r. został awansowany do stopnia podporucznika. Po zakończeniu wojny z dniem 6 października 1945 r. objął funkcję szefa służby chemicznej w 43. Komendzie Odcinka Rajcza Wojsk Ochrony Pogranicza. Rozkazem Personalnym 1. AWP nr 0208 z 4 lipca 1946 r. ppor. Kopik został odznaczony Srebrnym Medalem Zasłużony na Polu Chwały. Następnie został kwatermistrzem 198. Strażnicy WOP w Rycerze Górnej. W okresie pełnionej służby nawiązał kontakt z komendantem Oddziałów Leśnych NSZ kpt. Henrykiem Flame „Bartkiem”. 7 sierpnia 1946 r., w obawie przed aresztowaniem, zdezerterował ze Strażnicy WOP w Rycerze Górnej. Awansowany przez Komendę VII. Okręgu Wojskowego NSZ na stopień porucznika zorganizował własny oddział leśny przyjmując pseudonim „Zemsta”. 14 września 1946 r. oddział leśny dowodzony przez por. „Zemstę” zajął 198. Strażnicę WOP w Rycerze Górnej, wówczas do oddziału dołączyło pięciu podoficerów i żołnierzy WOP. Oddział leśny por. Kopika „Zemsty” przetrwał do wiosny 1947 r. 12 marca 1947 r. w kościele pw. Św. Bartłomieja w Lipowej por. Kopik poślubił Danutę Ryłko ps. „Jagódka”. 15 maja 1947 r. w Lipowej doszło do ostatniego starcia z udziałem oddziału por. „Zemsty”. Po tym terminie por. Kopik z żoną wyjechali do Warszawy. W stolicy por. Kopik

zorganizował grupę zbrojną. 17 czerwca 1948 r. por. Kopik został zdekonspirowany przez byłego podkomendnego, agenta UBP, Józefa Pydycha „Wiewióra” i zatrzymany na ulicy w Warszawie przez funkcjonariuszy bezpieki. Prawdopodobnie z 17 na 18 czerwca 1948 r. został zamordowany przez funkcjonariuszy UBP wypchnięty przez okno z drugiego piętra gmachu Urzędu Miejskiego. Ciało por. Kopika zostało przekazane do Zakładu Medycyny Sądowej przy ul. Oczuki 1 w Warszawie.

dr Tomasz Greniuch

naczelnik Delegatury IPN w Opolu